

Litewska Sieć Wiejska. Przykłady pożytecznego doświadczenia

EUROPOS ŽEMĖS ŪKIO FONDAS KAIMO PLĖTRAI:
EUROPA INVESTUOJA Į KAIMO VIETOVES

LIETUVOS RESPUBLIKOS
ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJA

UKD 631 (474.5)

Li 239

Litewska Sieć Wiejska. Przykłady pożytecznego doświadczenia

W niniejszym wydaniu została zamieszczona wyczerpująca informacja dotycząca Litewskiej Sieci Wiejskiej wraz z przykładami pożytecznego doświadczenia. W działalności Sieci uczestniczą społeczności wiejskie, lokalne grupy działania, organizacje pozarządowe, instytucje naukowe, organizacje reprezentujące biznes, samorządy i instytucje rządowe oraz urzędy związane z realizacją Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 i (lub) w inny sposób przyczyniające się do rozwoju branży rolnej i leśnej oraz rozwoju obszarów wiejskich.

W wydaniu zostały wykorzystane zdjęcia autorstwa Nijoli Petrošiūtė, Česlovasa Skaržinskasa, Jolity Žurauskienė oraz realizatorów projektów Litewskiej Sieci Wiejskiej.

Redaktor – Česlovas Skaržinskas

Opracowanie graficzne – Birutė Vilutienė

Redakcja językowa – Jolanta Niaurienė

Wydanie S.A. „Gimtinės šaltinis”, Vilnius

E-mail direktorius@gimtininessaltinis.lt

Strona internetowa www.gimtininessaltinis.lt

Drukarnia „Spaudos praktika“

Ul. Chemijos 29, LT-51333 Kowno

Nakład – 2500 egz.

Drogi czytelniku

Będzie Ci ciekawie i pożytecznie zapoznać się z Litewską Siecią Wiejską (dalej – Sieć), zrozumieć, jaka jest jej rola i ważność w realizacji celów związanych z wdrażaniem Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 oraz w rozwiązywaniu innych problemów dotyczących współczesności i przyszłości sektora rolno-spożywczego, gospodarki leśnej i rozwoju obszarów wiejskich. Z innej zaś strony, jeżeli postanowiłeś uczestniczyć w działalności Sieci, informacje zawarte w tym wydaniu pomogą Ci się dowiedzieć, jak to masz zrobić, jakie rodzaje działalności są wspierane przez Sieć, zapoznasz się także z najlepszymi projektami realizowanymi przez członków Sieci.

Sieć została założona na mocy artykułu 68 Rozporządzenia Rady (WE) Nr 1698/2005. Jej celem jest objęcie wszystkich kierunków rozwoju określonych w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 i dążenie do efektywnej realizacji wszystkich celów zawartych w Programie. W działalności na rzecz rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich uczestniczą różne instytucje i organizacje, których dążeniem jest przyspieszenie i doskonalenie tego procesu. W celu podkreślenia ich roli w procesie rozwoju obszarów wiejskich, w promowaniu wymiany informacji, wiedzy i pożytecznego doświadczenia oraz w podejmowaniu lokalnych inicjatyw i budowaniu partnerstwa została założona Litewska Sieć Wiejska. Członkostwo w Sieci jest oparte na zasadach partnerstwa, współpracy, dobrowolności, równości. Sieć działa już czwarty rok, w ciągu tego okresu skupiła w swych szeregach ponad 800 członków i jej szeregi stale się powiększają.

Chciałbym podkreślić, że misją Litewskiej Sieci Wiejskiej – stworzenie krajowego i międzynarodowego forum, które zapewni wymianę informacji, wiedzy i pożytecznego doświadczenia w zakresie rozwoju obszarów wiejskich. Wymiana informacji, pożytecznego doświadczenia oraz aktywna współpraca odbywa się na poziomie lokalnym, regionalnym, krajowym i międzynarodowym. W polu zainteresowań Sieci znalazły się też kwestie związane z rozwojem regionów i polityka ochrony środowiska naturalnego.

Sieć swoim członkom daje wspaniałą możliwość otrzymania wsparcia finansowego na uczestniczenie w działalności Sieci. Członkowie Sieci otrzymują dotacje przeznaczone na wymianę doświadczenia w zakresie w

rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich, organizowanie przedsięwzięć informacyjnych, na wdrażanie projektów współpracy, uczestniczenie w przedsięwzięciach krajowych i zagranicznych poświęconych rozwojowi obszarów wiejskich, na współpracę w związku z realizacją Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 w zakresie sektora rolno-spożywczego, gospodarki leśnej i rozwoju obszarów wiejskich. Dotacje ze środków sięgają do 100 proc. wszystkich kwalifikowanych do finansowania ogólnych kosztów projektu. Wsparcie jest udzielane jedynie projektom o charakterze publicznym – to jest nieprzynoszącym zysku, w przypadku zaś osiąganego z realizacji projektu zysku, powinien on być inwestowany do rozwoju działalności przewidzianej w projekcie, z czego korzyści powinni odnosić mieszkańcy wsi.

W trakcie tworzenia modelu Litewskiej Sieci Wiejskiej zakładano, że sami członkowie Sieci, którzy znają najlepiej problemy i potrzeby mieszkańców wsi, wystąpią z interesującymi inicjatywami pozytywnych zmian na wsi. Dlatego w trakcie koordynacji działalności Litewskiej Sieci Wiejskiej dążono do kierowania się zasadą „z dołu do góry”. Członkowie Sieci sami określają priorytetowe cele w swojej działalności, biorąc pod uwagę problemy w kraju i regionie. Priorytetami tymi kierują się zarówno przy przygotowywaniu projektów, jak i przy ich realizacji. Większość członków Sieci do działań priorytetowych zalicza polepszenie warunków życia na wsi, promowanie innowacji i badań, poprawę stanu środowiska naturalnego i krajobrazu, wspieranie inicjatyw młodzieży wiejskiej, wspieranie rozwoju obs-

zarów wiejskich, działalności rolniczej, promowanie agroturystyki. Członkowie Sieci sami uczestniczą w podejmowaniu postanowień, decydują o przydatności projektów do realizacji, co sprawia, że realizowane są tylko najlepsze projekty. Należy tylko się cieszyć, że pracę tę wykonują z dużym poczuciem obowiązku i odpowiedzialności.

Chciałbym zauważyć, że w piątym roku realizacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 i w okresie zgłaszania propozycji przez Komisję Europejską w sprawie Wspólnej Polityki Rolnej (WPR) po roku 2013, rola Litewskiej Sieci Wiejskiej jest szczególnie w modelowaniu przyszłości wsi litewskiej. Sieć aktywnie uczestniczy w dyskusji nad przyszłością WPR, kierunkami zmian w WPR, zastanawia się spełnieniem oczekiwań uczestników rozwoju obszarów wiejskich. Członkowie Sieci jednomyślnie podzielają zdanie, że WPR radykalnie nie powinna się zmieniać, co ma być gwarancją ciągłości polityki i działalności, mającą na celu zbilansowanie problemów politycznych, ekonomicznych, socjalnych, społecznych, środowiskowych występujących na obszarze Unii Europejskiej.

Mam nadzieję, że niniejsze wydanie pomoże Ci poznać nie tylko Litewską Sieć Wiejską i początki jej tworzenia,

lecz też odpowie na podstawowe pytania związane z jej realizacją działalności.

Pozwól więc jeszcze raz wyrazić nadzieję, że Litewska Sieć Wiejska będzie sprzyjać nie tylko dalszej integracji i kooperacji wspólnot wiejskich z innymi instytucjami, działającymi w sferze rozwoju litewskich obszarów wiejskich, lecz też przyczyni się do propagowania pożytecznego doświadczenia, które pozwoli uczestnikom Sieci dzielić się wiedzą zarówno na poziomie krajowym, jak i międzynarodowym w celu polepszenia jakości życia na obszarach wiejskich, propagując konkurencyjność i przedsiębiorczość.

Tylko Twoje aktywne uczestnictwo w procesie podejmowania decyzji w zakresie polityki wiejskiej i dialogu z instytucjami władzy pomoże w propagowaniu najlepszych idei i kształtowaniu efektywnej polityki ekonomicznej i socjalnej rozwoju rolnictwa i wsi, będzie sprzyjało wzrostowi ekonomiki Litwy. Ty zawsze byłeś, jesteś i będziesz najlepszym naszym doradcą i partnerem. Wszak my wszyscy pracujemy dla dobra naszej Litwy.

Z poważaniem,
Minister rolnictwa
Kazys Starkevičius

Litewska Sieć Wiejska

Litewska Sieć Wiejska, założona w grudniu 2008, jest strukturą organizacyjną jednoczącą instytucje i organizacje uczestniczące w realizacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) na lata 2007–2013.

Litewska Sieć Wiejska ma charakter otwarty. W działalności Sieci uczestniczą społeczności wiejskie, lokalne grupy działania, organizacje pozarządowe, instytucje naukowe, organizacje reprezentujące biznes, samorządy i instytucje rządowe oraz urzędy związane z realizacją Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 i (lub) w inny sposób przyczyniające się do rozwoju branży rolnej i leśnej oraz rozwoju obszarów wiejskich.

Cele, zadania i funkcje Sieci

Cele Sieci – realizacja harmonijnego rozwoju branży rolnej i leśnej oraz obszarów wiejskich poprzez czynny udział organizacji pozarządowych, instytucji rządowych związanych z wdrażaniem Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich lub w inny sposób przyczyniających się do rozwoju branży rolnej i leśnej oraz rozwoju obszarów wiejskich.

Zadania Sieci:

- Poruszanie najważniejszych problemów związanych z realizacją Programu, a także z rozwojem obszarów wiejskich, branży rolno-spożywczej oraz zgłaszanie propozycji działań mających na celu rozstrzygnięcie tych problemów.
- Upowszechnianie informacji w zakresie pożytecznego doświadczenia wśród pozarządowych organizacji rolnych i wiejskich, instytucji rządowych i urzędów w sferze rozwoju rolnictwa, produkcji artykułów spożywczych i modernizacji wsi.
- Promowanie współpracy między pozarządowymi organizacjami rolnymi i wiejskimi, instytucjami rządowymi i urzędami w sferze rozwoju rolnictwa, produkcji artykułów spożywczych oraz rozwoju obszarów wiejskich.

Realizując wyznaczone zadania, Sieć pełni następujące funkcje:

- Ustala, gromadzi, przechowuje, analizuje i systematyzuje pożyteczne doświadczenie w zakresie rozwoju rolnictwa, produkcji artykułów spożywczych i rozwoju obszarów wiejskich, upowszechnia informacje i wiedzę związaną z rozwojem obszarów wiejskich i dobrym doświadczeniem.

- Inicjuje, organizuje wymianę doświadczenia w sferze rozwoju rolnictwa, produkcji artykułów spożywczych i modernizacji wsi na szczeblu krajowym i międzynarodowym, w tym celu udziela pomocy technicznej.
- Inicjuje, przygotowuje programy szkoleniowe dla lokalnych grup działania, pomoc techniczną i metodyczną na rzecz wdrażania metody *Leader*.
- Inicjuje, organizuje współpracę członków Sieci na szczeblu krajowym i międzynarodowym.
- Składa propozycje kompetentnym instytucjom i urzędom w zakresie rozwoju rolnictwa, produkcji artykułów spożywczych i rozwojem obszarów wiejskich.
- Uczestniczy w określaniu potrzeby zmian w Programie, przedstawia propozycje Ministerstwu Rolnictwa Republiki Litewskiej (dalej Ministerstwo) w zakresie zmian w Programie.
- Uczestniczy w omawianiu spraw związanych z rozwojem rolnictwa, produkcji artykułów spożywczych i rozwojem obszarów wiejskich.
- W inny sposób przyczynia się do realizacji Programu i innych celów w zakresie rozwoju obszarów wiejskich.

Struktura organizacyjna Sieci

Strukturę organizacyjną Sieci tworzą: członkowie Sieci, komitety Sieci, rada Sieci, grupy robocze Sieci, Sekretariat Sieci.

W 2011 roku Sieć powiększyła się o 300 nowych członków, większość z ich stanowią wspólnoty wiejskie. Na początku 2012 roku Sieć jednoczyła 867 instytucji i organizacji działających na rzecz rozwoju obszarów wiejskich, rolnictwa, leśnictwa i produkcji artykułów spożywczych.

Sekretariat Sieci w końcu każdego roku zwołuje walne zebranie sprawozdawcze członków. W 2011 roku uczestniczyło w nim 400 członków Sieci.

12 grudnia 2011 roku w Kownie odbyło się walne zebranie Litewskiej Sieci Wiejskiej, na którym przedstawiono wyniki działalności Sieci za rok 2011, wybrano nowych przewodniczących komitetów i ich zastępców. Kazys Starkevičius, minister Rolnictwa Republiki Litewskiej, nagrodił najlepszych autorów i wykonawców projektów realizowanych przez Sieć w 2011 roku.

Nagrodzone najlepsze projekty realizowane przez Sieć

„Chcę podziękować za pierwsze pozytywne wyniki. Dzięki Państwa działalności wieś litewska zmienia się i pięknieje” – te słowa uznania kierował Kazys Starkevičius, minister Rolnictwa Republiki Litewskiej, do zgromadzonych na walnym zebraniu członków Sieci.

Na walnym zebraniu zostały nagrodzone najlepsze projekty wspierane przez Sieć. Zwyciężył projekt-kiermasz „Przeszłość dla przyszłości” przedstawiony przez wspólnotę wiejską „Dienmedis” ze wsi Połuknie. Większość rolników z tej miejscowości trudni się produkcją mleka i serów. Połuknie od dawna znane jest z wyplatania koszy z łyka sosnowego, które sprzedawano przede wszystkim podczas Kiermaszu Kaziukowego.

W ramach projektu w celu przedstawienia i rozświetlenia miejscowych rolników i twórców ludowych był zorganizowany kiermasz „Przeszłość dla przyszłości”, w którym uczestniczyli rzemieślnicy, rolnicy i twórcy ludowi z rejonu trockiego, wileńskiego i innych zakątków Litwy. Rzemieślnicy uczyli swojego rzemiosła gości kiermaszu. Imprezie towarzyszyła wystawa fotograficzna zatytułowana „Połuknie na styku wieków”, gdzie znalazła oddźwięk stuletnia historia tej miejscowości: tradycje, rolnictwo, styl życia mieszkańców wsi itd. Zorganizowano również zawody „Jazda na byle czym”

W roku 2012 planowana jest prezentacja drugiej wspieranej działalności tego projektu – książki „Połuknie na styku wieków”, która się ukaże w języku litewskim i polskim, zostaną w niej opisane tradycje rolnicze i ich kultywowanie oraz ukazane sylwetki szanowanych mieszkańców tej wsi.

Na drugim miejscu uplasował się projekt „Spotkanie ziomków” przygotowany przez starostwo w Dusetach i wspólnotę parafialną, na który oddano 92 głosy. Podczas dwudniowej konferencji „Spotkanie ziomków” pożytecznym doświadczeniem dzielili się przedstawiciele wspólnoty wiejskiej, miejscowej władzy, szanowni mieszkańcy, aktywni działacze społeczni i młodzież wiejska. Dyskutowano o tym, jak sami mieszkańcy mogą decydować o przyszłości swojej wsi i regionu, jak zatrzymać młodzież na wsi, w jaki sposób należy zachęcać ją do zamieszkania w rodzinnej miejscowości.

Trzecie miejsce zdobył projekt „Praktyczna konferencja młodzieżowa organizacji wspólnotowych rejonu kowieńskiego” przygotowany przez centrum wspólnoty wsi Pogiry. Na projekt głosowało 68 osób. W trakcie realizacji projektu podczas dwudniowej konferencji młodzieży reprezentującej organizacje wspólnotowe rejonu kowieńskiego udzielono wiele cennych i praktycznych porad dotyczących zdrowego odżywiania. W ramach konferencji zorganizowano również konkurs „Zdrowa żywność – produkty ekologiczne”.

Minister rolnictwa Kazys Starkevičius gratuluje członkom Sieci dobrych wyników

Zostały nagrodzone też inne projekty realizowane przez członków Sieci, które na stronie internetowej Sieci także doczekały się niemałej liczby głosów. Projekty te otrzymały szczególne nominacje: wspólnota wsi Kovališkio. Projekt „Dziewięć rzemiosł – dziesiąte przedsiębiorstwo” – Za kultywowanie dziedzictwa kulturowego; Lokalna Grupa Działania „Nemunas”. Projekt „Organizacja pracowni twórczych dla przygotowywania projektów przez młodzież wiejską” – Za promocję inicjatyw młodzieży wiejskiej”; Litewskie Stowarzyszenie Rolnictwa Ekologicznego. Projekt „Naukowe i praktyczne dwudziestoletnie doświadczenie rolnictwa ekologicznego” – Za upowszechnianie doświadczenia rolnictwa ekologicznego”; wspólnota „Rusnės šeima”. Projekt „Współpraca regionalna z wykorzystaniem miejscowych zasobów dla rozwoju wsi” – Za współpracę regionalną; Uniwersytet Aleksandra Stulginskasa. Projekt „Poszukiwanie nowatorskich rozwiązań i zarządzanie zmianami na obszarach wiejskich” – Za innowacje społeczne.

Rada Sieci

Rada, utworzona z przedstawicieli członków Sieci, rozpatruje sprawy związane z rozwojem wsi oraz z rozwojem rolnictwa, gospodarki leśnej, produkcji artykułów żywnościowych. Rada także jest odpowiedzialna za działalność koordynacyjną Sieci, jej efektywne działanie, przygotowanie rocznego planu działalności. Członkowie Rady interesy Sieci reprezentują na zasadzie rotacji. Kandydatów do Rady zgłaszają komitety sieciowe (3 osoby z każdego komitetu). Rada Sieci jest zwoływana 2 razy w roku.

Komitety Sieci

- Komitet ds Polityki Wsi (55 członków)
- Komitet Wsparcia Biznesu Wiejskiego (121 członków)
- Komitet Młodzieży Wiejskiej (73 członków)
- Komitet Planowania Krajobrazu i Miejscowości Wiejskich (55 członków)
- Komitet Innowacji i Badań Wiejskich (34 członków)
- Komitet LEADER i Wsparcia Społeczności Wiejskiej (529 członków)

Priorytety działalności komitetów sieciowych w 2012 roku

Komitet ds Polityki Wsi	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ogólne problemy polityki wiejskiej. 2. Współczesność oraz przyszłość litewskiej polityki rolnej w kontekście krajów zagranicznych. 3. Popularyzacja produktów litewskich i pozyskiwanie ich użytkowników. 4. Polepszanie jakości życia na wsi. 5. Pobudzanie aktywności organizacji reprezentujących interesy ludności wiejskiej.
Komitet Wsparcia Biznesu Wiejskiego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wspieranie działalności biznesowej i konkurencyjności na wsi. 2. Wspieranie współpracy, partnerstwa i kooperacji na wsi. 3. Stymulowanie przedsiębiorczości na wsi. przez wprowadzanie innowacji.
Komitet Młodzieży Wiejskiej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wspieranie aktywności biznesowej młodzieży wiejskiej. 2. Organizacja czasu wolnego młodzieży wiejskiej i jej zatrudnienia. 3. Poparcie dialogu pokoleń na wsi. 4. Promowanie wolontariatu wśród młodzieży wiejskiej. 5. Wspieranie inicjatyw podejmowanych przez młodzież wiejską. 6. Poparcie postawy obywatelskiej młodzieży wiejskiej.
Komitet Planowania Krajobrazu i Miejscowości Wiejskich	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wspieranie partnerstwa. 2. Kultywowanie tradycji historycznych i popularyzacja dobrego doświadczenia w celu zachowania i ożywienia wsi. 3. Pielęgnowanie gospodarki tradycyjnej z uwzględnieniem różnorodności biologicznej. 4. Ochrona potencjału gospodarki leśnej oraz harmonijny jej rozwój. 5. Kształtowanie i uporządkowanie krajobrazu w celu dodatniego wpływu na zmiany klimatyczne.
Komitet Innowacji i Badań Wiejskich	<ol style="list-style-type: none"> 1. Biotechniczne innowacje w miejscowościach wiejskich. 2. Zdrowe środowisko naturalne i zdrowy styl życia na wsi. 3. Tworzenie i wdrażanie innowacji społecznych w celu rozwiązania problemów w miejscowościach wiejskich. 4. Stosowanie technologii informatycznych w miejscowościach wiejskich. 5. Wdrażanie innowacji technologicznych w miejscowościach wiejskich.
Komitet LEADER i Wsparcia Społeczności Wiejskiej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wspieranie postawy obywatelskiej i wolontariatu. 2. Umacnianie partnerstwa między uczestnikami zaangażowanymi w rozwój obszarów wiejskich. 3. Wspieranie rozwoju usług społecznych na wsi. 4. Wspieranie inicjatyw młodzieży wiejskiej.

Od początku 2012 roku komitety sieciowe są odpowiedzialne za realizację projektów przez członków Sieci i zobowiązane do rozliczeń przed reprezentowanymi komitetami.

Sekretariat

W celu efektywnego zarządzania Siecią i koordynacji działalności oraz współpracy został powołany stały sekretariat sieciowy, który jest również odpowiedzialny za zwoływanie posiedzeń struktur organizacyjnych.

Podział środków finansowych Sieci

Działanie	Wydatki publiczne (EUR)	Wydatki prywatne (EUR)	Ogółem (EUR)
W ramach pomocy technicznej	90 662 240	–	90 662 240
– na Litewską Sieć Wiejską przeznaczono:	9 297 920	–	9 297 920
a) wydatki związane z założeniem i zarządzaniem	2 324 480	–	2 324 480
b) wydatki na realizację planu	6 973 440	–	6 973 440

Zarządzanie Siecią

Założenie Sieci i zarządzanie nią jest w gestii sekretariatu sieciowego, który w celu skutecznej działalności struktur organizacyjnych, powołuje komitety sieciowe i koordynuje ich działalność, organizuje posiedzenia rady Sieci i grup.

Sekretariat sieciowy od 2009 roku zorganizował około 45 posiedzeń komitetów sieciowych, na których omawiano kierunki priorytetowe działalności rocznej, udzielano konsultacji dotyczących realizacji projektów.

Przynajmniej dwa razy w roku jest zwoływana Rada Sieci. Sekretariat sieciowy jest także odpowiedzialny za przyjmowanie do Sieci nowych członków, posiedzenia grup

W 2012 roku sekretariat sieciowy podjął dyskusję wśród członków Sieci na temat roli Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie dotacji pozyskiwanych z Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Wsi.

roboczych Sieci organizowane są przynajmniej raz w miesiącu.

Środki finansowe przeznaczone na założenie Sieci i zarządzanie nią także są wykorzystywane na przygotowanie programów szkoleniowych oraz organizację różnorodnych przedsięwzięć szkoleniowych dla lokalnych grup działania (LGD).

Powyższe funkcje pełni oraz organizuje szkolenia Ministerstwo Rolnictwa, wdrażające program „LEADER”, a także Centrum Metodyczne Edukacji Rolniczej kierowane przez Linę GUMBREVIČIENĒ, która opowiedziała o przedsięwzięciach i szkoleniach LGD organizowanych przez to centrum.

Chcę przede wszystkim podkreślić, że większość szkoleń organizowanych przez centrum jest finansowana w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013, działanie „Pomoc techniczna”, kierunek trzeci „Litewska Sieć Wiejska”. W latach 2010–2011 odbyły się szkolenia, których tematy są następujące: „Dokonywanie obliczeń w spółkach nie-

przynoszących zysku i zarządzanie finansami projektów”, „Organizacja zamówień publicznych”, „Metody technik obliczeniowych w spółkach nieprzynoszących zysku”, „Zarządzanie grupami lokalnego działania w trakcie realizacji strategii rozwoju działalności lokalnej”, „Możliwości kształtowania lokalnej tożsamości w trakcie realizacji strategii lokalnego rozwoju w ramach kierunku „Realizacja metody LEADER” i in. W 2012 roku zorganizowano szkolenia na tematy: „Organizowanie elektronicznych przetargów publicznych”, „Kierowanie projektami związanymi z organizacją prac budowlanych”. W latach 2010–2011 odbyły się 32 szkolenia, w roku zaś 2012 zorganizowano już 10 szkoleń, na których podnosili kwalifikacje specjaliści, bezpośrednio związani z działalnością LGD. W szkoleniach brało udział około 590 uczestników. Wśród najpopularniejszych szkoleń wymieniałabym szkolenia związane z zamówieniami publicznymi i strategią rozwoju lokalnego.

Uczestnikami szkoleń są przede wszystkim pracownicy administracyjni LGD, członkowie organów kierowniczych LGD oraz przedstawiciele organizacji pozarządowych. Pracownicy wspomnianych instytucji, którzy ramach programów przygotowanych przez nasze centrum podnoszą swoje kwalifikacje, następnie organizują szkolenia dla członków lokalnych grup działania, które reprezentują – nasze centrum pełni jedynie nadzór jakości. Poza tym dzięki dotacjom uzyskanym z Sieci corocznie organizowane są międzynarodowe konferencje, w których uczestniczą LGD oraz wspólnoty wiejskie z Litwy i zza granicy. Konferencje mają sprzyjać nawiązaniu bezpośrednich

kontaktów międzynarodowych. W bieżącym roku zorganizowanie już trzeciej konferencji planowane jest we wrześniu. W związku z tym, że w ramach realizacji kierunku Programu „Realizacja metody LEADER” wymagane jest, aby 1/3 członków organów kierowniczych LGD podnosiła swoje kwalifikacje, to też organizujemy szkolenia i tego typu. W ciągu ostatnich lat kwalifikacje podnosiło 160 pracowników. Chcemy się również pochwalić, że w bieżącym roku dzięki wdrożonym technologiom zaczęliśmy przygotowywać videokonferencje, dlatego też możemy przekazywać najnowszą informację związaną z kierunkiem Programu „Realizacja metody LEADER”.

Plan działalności realizowany w 2012 roku

Lp	Środki finansowe	Ogółem (Lt)	Propozycje projektów (PP) zgłoszone przez I komitet sieciowy	Propozycje projektów (PP) zgłoszone przez II komitet sieciowy	Propozycje projektów (PP) zgłoszone przez III komitet sieciowy	Propozycje projektów (PP) zgłoszone przez IV komitet sieciowy	Propozycje projektów (PP) zgłoszone przez V komitet sieciowy	Propozycje projektów (PP) zgłoszone przez VI komitet sieciowy
1.	Środki finansowe przeznaczone na finansowanie pierwszego-czwartego kierunku Programu	7 500 000	29 PP na kwotę 1 070 000	69 PP na kwotę 2 279 540	35 PP na kwotę 1 000 895	25 PP na kwotę 727 000	20 PP na kwotę 571 000	268 PP na kwotę 6 908 360
		Na posiedzeniu Komitetu Sieci, które się odbyło w marcu 2012 roku, zgłoszono do realizacji 335 propozycji projektów na kwotę 6 121 787 Lt						
2.	Środki finansowe przeznaczone na finansowanie piątego kierunku Programu	555 000	Złożono 11 wniosków o dotacje na kwotę 508 864 Lt. Wnioskodawcy – Izba Rolnicza Republiki Litewskiej, Asocjacja Litewskiej Agroturystyki, Litewski Związek Rolników i in.					
3.	Środki finansowe przeznaczone na finansowanie szóstego kierunku Programu	1 510 000	Złożono 23 wnioski o dotacje na kwotę 1 769 794,32 Lt. Wnioskodawcy – Litewski Uniwersytet Rolniczy, IP „Tatulosa programa”, Litewskie Stowarzyszenie Rolników i in.					
4.	Środki finansowe przeznaczone na finansowanie siódmego kierunku Programu „Zarządzanie Siecią”	535 000	Złożono 68 wniosków na kwotę 344 450 Lt.					
5.	Ogółem	10 100 000						

Działalność członków Sieci jest wspierana przez 7 kierunków działań programu:

- Określenie zmian w zakresie rozwoju rolnictwa, produkcji artykułów żywnościowych i obszarów wiejskich, gromadzenie, systematyzacja, analiza i uogólnienie danych oraz zgłaszanie propozycji.
- Upowszechnienie informacji dotyczącej doświadczenia w sferze rozwoju rolnictwa i produkcji artykułów żywnościowych, rozwoju obszarów wiejskich i inne.
- Przygotowanie programów szkoleniowych dla lokalnych grup działania, pomoc techniczna i metodyczna na rzecz wdrażania metody „Leader”.
- Pomoc techniczna na rzecz rozwoju wsi oraz współpracy międzyterytorialnej i międzynarodowej uczestników.
- Reprezentacja interesów uczestników Sieci na rzecz rozwoju wsi w organizacjach UE.
- Realizacja projektów inicjowanych przez Ministerstwo Rolnictwa Republiki Litewskiej związanych z rozwojem wsi, produkcją artykułów rolnych.
- Zarządzanie Siecią.

Przykłady projektów realizowanych przez członków Sieci

Projekty realizowane w ramach pierwszego kierunku działania

Należy tylko dobrze zarzucić sieć

Nijolė MITKEVIČIENĖ

Egidijus Giedraitis, prezes Lokalnej Grupy Działania (LGD) „Nemunas“ w Jurborku (Jurbarkas) twierdzi, że każdy rybak wie o tym, iż połów zależy od zarzucenia sieci. Dlatego też, wykorzystując wszystkie możliwości pozyskania dotacji z funduszy UE przez Litewską Sieć Wiejską, dążą ku temu, aby ich działalność przyniosła jak największą korzyść, żeby ogarnięto nią jak największą liczbę osób, a zwłaszcza młodzieży. „Nie tylko my zauważyliśmy, że nasza młodzież jest dość pasywna, zaledwie niewielka liczba młodych ludzi uczestniczy w działalności organizacji pozarządowych. Przyczyną takiego stanu rzeczy jest brak informacji, brak motywacji, nieatrakcyjność organizacji itd. Zatem bariery te należało usunąć“.

Jak wynika ze słów Egidijusa Giedraitisa, w 2010 roku został złożony wniosek „Organizacja pracowni twórczych dla przygotowania projektów przez młodzież wiejską“. Suma wsparcia tego projektu – 24 890 Lt. W ramach jego realizacji dążono do stworzenia korzystnych warunków, dzięki którym młodzież została by zaangażowana do planowania swojej przyszłości w rejonie jurborskim. Młodzi ludzie uczyli się przygotowywać projekty, składać wnioski na ich realizację itd. Podczas realizacji projektu młodzież przygotowała 8 wniosków projektów. Przygotowane projekty były publicznie przedstawione.

Następnie LGD „Nemunas“ złożyła wniosek „Młodzież wiejska wobec przedsiębiorczości i współpracy“ Kwota wsparcia projektu – 16 000 Lt., najważniejszym zaś celem – zaangażowanie jak największej liczby młodzieży do uczestniczenia w procesach rozwoju wsi, stworzenie takich warunków, żeby młodzi ludzie sami nauczyli się rozwiązywać swoje problemy, nie byli zaś obojętnymi obserwatorami.

Trzeci wniosek – „Badanie potrzeb młodzieży rejonu jurborskiego“, a jego wartość – 19 994 Lt. Obecnie złożono wniosek na temat: „Poszukiwanie nisz biznesowych dla młodzieży rejonu jurborskiego“, w trakcie jego realizacji będą wykonane badania dotyczące możliwości założenia biznesu przez młodzież tego rejonu.

Najważniejsze – praca w zespole

Uczestnicy projektu przedstawiają swoje pomysły

Konferencja końcowa projektu

Dzięki dotacji popularyzuje się hodowlę kóz

Brigita ŽURAUSKAITĖ

Litewska Asocjacja Hodowli Kóz, której przewodniczy rolnik Andžela Dalia Ėmužytė, w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013, działanie „Pomoc techniczna”, kierunek działania „Litewska Sieć Wiejska” przygotowała już niejeden projekt. Produkowane w gospodarstwie A.D. Ėmužytė naturalne sery z koziego mleka o niepowtarzalnym smaku są znane na całej Litwie, jest ich już około 36 rodzajów. Umiejętna gospodyni nie zapomina dodawać do nich czekolady, kokosów, rozmarynu i innych ziół, wyhodowanych przeważnie w swoim gospodarstwie, kupuje jedynie część przypraw ziołowych.

Prezes Litewskiej Asocjacji Hodowli Kóz nosi się z myślą o popularyzacji chowu kóz i kozich wyrobów wśród mieszkańców kraju. Pomysł ten udało się jej częściowo zrealizować dzięki projektowi. W gospodarstwie A.D. Ėmužytė, znajdującym się we wsi Griciūnai w rejonie szyrwinckim, już niejednokrotnie zbierali się ludzie, zainteresowani tą działalnością. W 2010 roku na feście smakoszy organizowanej przez asocjację zebrało się około 300 osób. W 2011 roku projekt był kontynuowany. Na jego realizację w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013, kierunek działania „Litewska Sieć Wiejska” wydzielono 30 tys. litów. Prezes Litewskiej Asocjacji Hodowli Kóz cieszy się, że w międzynarodowej imprezie, jaką był „Kiermasz produktów kozich”, uczestniczyło około tysiąca osób o jednakowych poglądach. W tej imprezie brali udział nie tylko mieszkańcy Litwy, lecz również goście z Łotwy i Ukrainy. Podczas „Kiermaszu produktów kozich” można było spróbować różnych serów,

Do produkcji serów Ėmužytė używa wyhodowanych w swoim gospodarstwie surowców, kupuje tylko część przypraw ziołowych

wyrobów mięsnych. Odbyła się też prezentacja ubrań uszytych ze skór kozich, ciesząca się wielkim zainteresowaniem.

Organizowane od trzech lat imprezy urozmaicane są nowymi pomysłami, mającymi na celu zaangażowanie gości do treściwego spędzania czasu. Obecni na kiermaszu hodowcy kóz także przygotowują swoje potrawy. Za aktywny udział wręcza się im nagrody. W 2011 roku był to lot balonem. W jesieni 2012 roku nastąpi kontynuacja projektu „Kiermasz produktów kozich”. Prezes Litewskiej Asocjacji Hodowli Kóz zdradziła, że podczas jego trwania odbędzie nauka produkcji serów. „Kiermasz produktów kozich”, wspierany finansowo przez Sieć, przyczynił się do większego popytu na sery z koziego mleka i kozie mięso.

W międzynarodowej imprezie, jaką był „Kiermasz wyrobów kozich”, uczestniczyło około tysiąca osób o jednakowych poglądach

W celu uniknięcia błędów przygotowano materiał metodyczny

Brigita ŽURAUSKAITĖ

Lokalna Grupa Działania (LGD) z rejonu szyrwinckiego jest członkiem Litewskiej Sieci Wiejskiej. W ramach planu działalności Litewskiej Sieci Wiejskiej na rok 2011 przygotowała projekt „Kierunki działań na rzecz wzmocnienia partnerstwa lokalnych grup działania w ramach pomocy metodycznej“. Na realizację projektu przeznaczono wsparcie w wysokości 20 tys. litów. Jak twierdzi prezes lokalnej grupy działania Vita Janavičienė, żeby pomyślnie realizować projekty finansowane przez europejskie fundusze strukturalne, należy znać przepisy ustaw Republiki Litewskiej związane z zamówieniami publicznymi oraz inne podstawowe akty prawne. Przed większością grup lokalnego działania, wdrażających strategię swojego rozwoju dzięki pozyskanemu wsparciu powstaje wiele pytań związanych z zamówieniami publicznymi. W celu uniknięcia różnych błędów i pomyłek w dokonywaniu zamówień publicznych został przygotowany poradnik metodyczny, który zawiera potrzebną informację oraz praktyczne wskazówki dotyczące zamówień publicznych, znalazła się tutaj też informacja o najczęstszych naruszeniach w przeprowadzanych tego typu operacjach. V. Janavičienė dodaje, że ten poradnik metodyczny był wydany z myślą o lokalnych grupach działania funkcjonujących na Litwie. Metodyka dokonywania zamówień publicznych została przygotowana przez grupę ekspertów w zakresie zamówień publicznych i wydana jako poradnik teoretyczny i praktyczny w nakładzie 60 egzemplarzy. Jego prezentacja miała miejsce w rejonie szyrwinckim, w gospodarstwie agroturystycznym „Kernavės bajorytė“.

Zdaniem prezes szyrwinckiego LGD, wydanie to doczekało się dużego zainteresowania, w jego prezentacji brało udział ponad 100 uczestników LGD z całej Litwy. Na prezentacji poradnika metodycznego byli obecni przedstawiciele Ministerstwa Rolnictwa RL, Narodowej Agencji Płatniczej, programu „LEADER“, Centrum Metodycznego Edukacji Rolniczej, Litewskiej Sieci Wiejskiej, Parku Technologii i Nauk Rolniczych Uniwersytetu Aleksadrasa Stulginskisa. Zebrani zapoznali się z nowym wydaniem metodycznym, Rusanas Jurenas, dyrektor grupy ekspertów zamówień publicznych, wiele uwagi poświęcił omawianiu błędów, popełnianych podczas składania zamówień publicznych.

V. Janavičienė, prezes szyrwinckiego LGD, uważa, że nowe wydanie spotkało się z wielkim zainteresowaniem zebranych

Na prezentacji poradnika metodycznego byli obecni przedstawiciele Ministerstwa Rolnictwa RL, Narodowej Agencji Płatniczej, programu „LEADER“, Centrum Metodycznego Edukacji Rolniczej, Litewskiej Sieci Wiejskiej, Parku Technologii i Nauk Rolniczych Uniwersytetu Aleksadrasa Stulginskisa

Giedrius Ruseckas, kierownik Działu Zamówień Publicznych w Departamencie ds. Ogólnych Narodowej Agencji Płatniczej udzielił organizacjom cennych wskazówek dotyczących dokonywania zamówień publicznych, dyskutował z lokalnymi grupami działania o problemach przy składaniu zamówień publicznych drogą elektroniczną za pośrednictwem Centralnego Systemu Informacyjnego. Zdaniem Vity Janavičienė, prezes szyrwinckiego LGD, ten nowo przygotowany poradnik metodyczny będzie służył cenną pomocą w realizacji zamówień publicznych.

Poszerzają się więzi partnerstwa

Brigita ŽURAUSKAITĖ

W 2011 r. Stowarzyszenie Kulturalno-Rzemieślnicze Ziemi Trockiej (TKKAA) realizowało projekt w ramach czwartego kierunku Programu Sieci „Rozwój agroturystyki wzorowany na francuskim doświadczeniu”. Na realizację projektu przeznaczonych zostało 20 tys. Litów. TKKAA wraz z partnerem Aristculture zorganizowało spotkanie tematyczno-informacyjne z przedstawicielami francuskich hodowców grzybów, ślimaków i innymi rolnikami, przedstawicielami gospodarstw agroturystycznych, których działalność i produkcja związana jest z rozwojem kulturalno-kulinarnej agroturystyki. W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele producenta serów „Fromagerie Gaugry”, gospodarstwa prowadzącego hodowlę ślimaków „Escargots fermiers bresse”, producenta wina „SarLCaves du Chateau”, hodowcy trufli „La Truffe du Ventoux”, także producenci fujarek, nugatu, właściciel muzeum „LesAppeaux Raymond” oraz przedstawiciele Lokalnej Grupy Działania GALLEADER Ventoux.

Uczestnicy projektu odwiedzili serownię, obserwowali proser produkcji serów. Odwiedzili też sklepik, który szczególną uwagę poświęca dostarczaniem wyrobom. Zachowane dawne francuskie tradycje produkcji serów nie tylko nadają wiarygodności produktom, ale zapewniają też wysoką ich jakość. Serownia współpracuje z działającymi w sąsiedztwie przedsiębiorcami, rolnikami, dlatego też w sklepie można nabyć inne wyroby i towary. Członkowie Stowarzyszenia Kulturalno-Rzemieślniczego Ziemi Trockiej odwiedzili gospodarstwo hodowli ślimaków, pastwiska, zapoznali się z procesem przetwórstwa i produkcją żywności. We Francji ślimaki są zamrażane lub konserwowane z dodatkiem różnych przypraw, wina. Ślimaki używa się też do wyrobu pasztetów, kremów, przygotowuje się mięso. Właściciel wspomnianego gospodarstwa w swojej restauracji serwuje dania ze ślimaków, a także sprzedaje je w handlu detalicznym i hurtowym. Uczestnicy spotkania odwiedzili również gospodarstwo zajmujące się agroturystyką i produkcją wina, gdzie organizowana jest degustacja trunków. Niepominięte zostało i gospodarstwo prowadzące hodowlę niezwykłych grzybów – trufli. Jego właściciel opowiedział o udziale w programie LEADER i realizacji projektów związanych z tablicami informacyjnymi o produkcji trufli. Wszystkich zaintereso-

Członkowie Stowarzyszenia Kulturalno-Rzemieślniczego zwiedzili gospodarstwo zajmujące hodowlą ślimaków, pastwiska

sowała manufaktura nugatu, w której produkowany jest nie tylko francuski pyszny przysmak, ale rozwijana jest też działalność agroturystyczna. Właściciele manufaktury opracowują nowe przepisy na nugat i jednocześnie strzegą tych starych, sprawdzonych. Zachowali też przepis swojej babci. Właściciele manufaktury produkują czekoladę, cukierki, owoce w miodzie. Doświadczeniem podzieliło się również gospodarstwo prowadzące uprawę lawendy „SarL Lavandes Angelvin”, gdzie działalność projektową realizują ojciec i syn. Gospodyni zajmuje się sklepikiem, rozpowszechnianiem informacji i turystami. Rodzina Angelwinów w handlu hurtowym sprzedaje esencje i mydło lawendowe wyprodukowane w gospodarstwie, ciasteczka, konserwę mięsną z dodatkiem lawendy. Uczestnicy projektu odwiedzili gorzelnię „Chartreuse Diffusion” produkującą likiery, spotkali się z przedstawicielami VVG w sprawie nawiązania stałej współpracy.

Według szefowej TKKAA Dominiki Dubauskaitė – Kairevičienė, podczas spotkań podzielono się doświadczeniem z zakresu francuskiego i litewskiego rzemiosła, technologii, dziedzictwa kulturowego i kulinarnego, nawiązano ściśle kontakty do dalszej współpracy z partnerami. Zorganizowano też wystawę tradycyjnego rzemiosła i produktów kulinarnych. Podczas przedsięwzięcia tematyczno-informacyjnego goście zapoznali się z turystyką kulturalno-kulinarną w rejonie trockim. Stowarzyszenie Kulturalno-Rzemieślnicze Ziemi Trockiej zamieściło materiały projektowe na dysku kompaktowym oraz na swojej stronie internetowej.

Możliwość wyjścia z własnego podwórka

Liudas VAKARIS

Według przewodniczącej Litewskiego Związku Wspólnot Wiejskich (LZWW) Guody Burokienė, związek realizuje projekt w ramach piątego kierunku Programu Działań Sieci – od 2010 m. reprezentuje interesy naszego kraju w organizacji ELARD (Europejskie Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi *Leader*). Projekt, którego wartość wynosi 15 tys. litów, ma ogromne znaczenie. Jest bardzo korzystny dla Litwy, gdyż pozwala efektywnie wdrożyć jedną z metod *Leader* – zasadę „z dołu do góry” mającą na celu włączenie organizacji wiejskich i mieszkańców do udziału w podejmowaniu decyzji związanych z ich środowiskiem, promującą wspólnotowość i partnerstwo. LZWW reprezentuje litewskie wspólnoty wiejskie, lokalne grupy działania i inne, przedstawia ich opinie o istniejącej sytuacji w organizacjach UE.

G. Burokienė cieszy się, że udział w działalności ELARD i innych międzynarodowych organizacji (PREPARE, ERA), aktywne prezentowanie stanowiska (w grupach tematycznych Komisji Europejskiej, grupach roboczych European Network, w Grupie Doradczej na Rzecz Rozwoju Wsi (Advisory group for RD), także wnoszenie propozycji dotyczących kształtowania ważnej dla Litwy polityki rozwoju wsi, ponieważ pozwala na uczestniczenie we wspólnych projektach z krajami unijnymi

(Finlandią, Szwecją, Estonią, Łotwą, Słowenią, Słowacją, Węgrami, Polską, Czechami, Grecją, Portugalią, Hiszpanią, Francją, Irlandią, Szkocją) oraz w innej działalności. Udział w ELARD i innych międzynarodowych organizacjach pomaga bronić interesów litewskich wspólnot wiejskich w UE. Członkowie Litewskiego Związku Wspólnot Wiejskich otrzymują też szczegółową informację o przedsięwzięciach na rzecz rozwoju wsi odbywających się w państwach UE oraz na Litwie (udział w obradach reprezentowanych organizacji, grup roboczych, w konferencjach). Dostarczają wspólnotom wiejskim i lokalnym grupom działania cenną informację z zakresu polityki rozwoju wsi. „Informacja o działalności wolontariackiej wspólnot wiejskich i partnerstwie grup *Leader* otrzymywana z UE, którą Związek rozpowszechnia, zachęca litewskie wspólnoty i lokalne grupy działania do zacieśniania wspólnotowości i partnerstwa” – mówi o projekcie przewodnicząca G. Burokienė.

Realizacja takiego projektu to możliwość wyjścia z własnego podwórka, poza granice swojej wsi. To możliwość zapoznania się z wiejskim życiem wspólnotowym na Litwie i w innych krajach UE. To także możliwość dzielenia się dobrym doświadczeniem, pomysłami i po powrocie do domu zastosowania tego wszystkiego w swoim środowisku.

Jak mówi G. Burokienė, najczęściej wyjeżdża do Brukseli, lecz posiedzenia ELARD i inne przedsięwzięcia odbywają się również w innych krajach. Zdaniem G. Burokienė, nieważne, że Litwa jest małym krajem, jej głos jest zawsze słyszalny, brane są pod uwagę jej propozycje i spostrzeżenia.

Poproszona o przypomnienie kilku najciekawszych pomysłów przeniesionych do naszych wsi z zagranicy Guoda mówi, że takich było bardzo dużo. Najbardziej podobało się jej święto kosiarek w Słowenii, które później zorganizowali również mieszkańcy Vilkaviškiai. Teraz z tego święta słynie także Žaiginis w rejonie rosieńskim. Zachwycają mieszkańcy Pagėgiai, którzy już gotowi są wskrzesić słynny niegdyś kiermasz gęsi.

Realizacja projektu Sieci to możliwość wyjścia z własnego podwórka, poza granice swojej wsi. Wizyta w Słowenii

Stowarzyszeniu „Tatulos programa“ zapewniona została ciągłość działania

Liudas VAKARIS

W celu promowania gospodarstw ekologicznych i popularyzacji ich produkcji wśród mieszkańców stowarzyszenie „Tatulos programa“ w ciągu trzech lat otrzymało wsparcie na sumę 220 tys. litów w ramach programu Rozwój Obszarów Wiejskich na Litwie na lata 2007–2013, działanie „Pomoc techniczna“ kierunku działania „Litewska Sieć Wiejska“. Mieszkańcy wsi Tatula pomyślnie zrealizowali 5 projektów.

Stowarzyszenie „Tatulos programa“ ponad dziesięć lat jednoczące ekologiczne gospodarstwa jako jedno z pierwszych włączyło się do działalności Litewskiej Sieci Wiejskiej. Zapewniło to ciągłość popularyzacji ekologicznych produktów żywnościowych w kraju. W 2009 roku „Tatulos programa“ wystąpiło do UE o uzyskanie wsparcia finansowego na zorganizowanie kiermaszu żywności ekologicznej, coraz bardziej rozpowszechnionej na Litwie. W ramach szóstego kierunku działania przyznano około 50 tys. Lt, w ramach zaś drugiego kierunku działania wydzielono podobną kwotę na zorganizowanie Dni Pola w gospodarstwach ekologicznych i Dni Zdrowia.

„Kiermasze są efektywnym środkiem służącym do kształcenia społeczeństwa. Ludzie muszą nauczyć się odróżniać produkcję wiejską od produkcji ekologicznej. Organizowane Dni Pola stwarzają dla rolników możliwość zapoznania się z najnowszymi osiągnięciami

w zakresie rolnictwa. Wielki oddźwięk miały też Dni Zdrowia. Podczas ich trwania wyjaśniano zasady zdrowego żywienia, odbyła się degustacja produktów ekologicznych. Dotacje pochodzące z UE stanowią podstawowe źródło finansowania tego typu organizowanych przedsięwzięć“ – mówi Almonas Gutkauskas, dyrektor stowarzyszenia „Tatulos programa“. Na kontynuację tych projektów w 2011 roku wydzielono odpowiednio 50 tys. Lt. i około 46 tys. Lt. Dotacje pochodzące z europejskich funduszy strukturalnych oraz z budżetu państwa stwarzają możliwości do uczestniczenia mieszkańców wsi Tatula również w międzynarodowych targach rolnictwa i żywności „AgroBałt“.

Na kiermaszu

W 2012 roku stowarzyszenie „Tatulos programa“ złożyło wniosek o dotację na kontynuowanie działania „Pomoc techniczna“, kierunku działania „Litewska Sieć Wiejska“

Stowarzyszenie „Tatulos programa“, które jest przykładem prowadzenia gospodarstwa ekologicznego, na swoje kiermasze w Wilnie i innych miastach zaprasza już od 17 lat

**Więcej informacji na temat programu Rozwoju Obszarów Wiejskich
na Litwie na lata 2007–2013 można znaleźć:**

Ministerstwo Rolnictwa Republiki Litewskiej –
www.zum.lt

Litewska Sieć Wiejska – www.kaimotinklas.lt

Narodowa Agencja Szkoleniowa
przy Ministerstwie Rolnictwa –
www.nma.lt